

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De præcepto, diliges proximum tuum sicut teipsum, ad quod requiritur, vt
sit amor verus, iustus, & sanctus. Cap. CVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

si sic per consequens, & charitas. Nam vnumquodque plus appetit perfectionem in seipso, quam in suo simili. Et quodlibet pondus plus trahit corpus in quo est ad situm sibi debitum; quam trahit ad corpus sibi annexum. Hinc est quod charitas prius appetit Deum vnire nobis, & in nobis habitare, nosque in ipsum tendere, ac in ipso quiescere; quam appetat in aliquo alio, qui nobiscum habet aliquam similitudinem. Vnde sicut essentialiter est naturæ appetere esse, sic etiam est essentialiter gratiæ appetere Deo cōplacere, & Deo adherere. Et ideo Deus à nobis exigit, quod magis diligamus salutē propriam, quam alienam: Alioquin, *quis sibi nequam est, cui bonus erit?* Et si obijciatur, quod Deus non magis diligit nos, quam proximos; sed magis diligit proximos nobis meliores, cuius dilectioni nos conformare debemus. Ad hoc dicendum, quod magnitudo actus diligendī ex charitate, nō tantum pensatur secundum magnitudinem boni diligibilis: sed cum hoc etiam secundum proximitatem diligentis ad diligibilitatem; quia actus charitatis non tantum est ab habitu charitatis, sed est à virtute diligentis, quæ est voluntas. Ille enim actus elicitur à voluntate per charitatem. Vnde quia nullius proximi bonitas tantum excedit bonum diligentis ex charitate, quantum proximitas diligendī ad seipsum excedit approximationem sui proximī ad eum: ideo debet homo magis diligere seipsum minus bonum, quam quemcunq; alium proximum magis bonum.

De precepto, diliges proximum tuum sicut teipsum, ad quod requiritur, vt sit amor verus, iustus, & sanctus.

Cap. CVI.

Introduxit me rex in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem.

In nullo actu charitatis diligitur proximus, quo non diligitur Deus explicitè, vel implicitè. Ratio est, quia nullus actus elicitur ab habitu, nisi in virtute sui principalis, & formalis obiecti. Sicut enim secūda mouentia non mouent, nisi in virtute primi mouentis; sic inferiora obiecta non mouent, nisi in virtute obiectorum primorum, & formalium. Primum autem & formale obiectum charitatis, est Deus, sub ratione, quæ est summum bonum, in quo solo plenè voluntas beatificari potest. Et ideo quicquid voluntas ex charitate diligit, diligit in virtute summi boni, non tantum mouentis per modum causæ efficientis, sed etiam per modum finis, & obiecti. Explicitè quidem

LII 3; dem

dem, cum actu de ipso cogitamus. Implicitè verò, cum ex charitate proximum diligendo, non nisi implicitè de Deo cogitamus, scilicet cogitando de aliquo bono honesto, propter quod ex charitate mouemur ad diligendum proximum. Cum enim voluntas mouetur in illud, quod est ad finem propter finem, tunc actus mouetur ad vtrumque. Ideo quocumque charitatis actu diligitur proximus, illo eodem explicitè, vel implicitè diligitur Deus; nec potest ex charitate diligi proximus, nisi in ordine ad Deum. Et ita qui sanctè & spiritualiter diligit proximum, quid in eo diligit nisi Deum? sic & in seipso nihil diligere debet nisi Deum. Hinc conuenienter de dilectione proximi præceptum datur, cum dicitur: *Diliges proximum tuum sicut teipsum*. Vbi tangitur, & diligendi ratio, & dilectionis modus. Ratio quidem diligendi tangitur in eo, quod proximus nominatur. Propter hoc enim ex charitate debemus alios diligere, quia sunt nobis proximi, tam secundum naturalem Dei imaginem, quam secundum æternæ gloriæ capacitatem. Nec refert vtrum dicatur proximus, vel frater, vt habetur Iohannis; vel amicus, vt habetur in Leuitico: quia per omnia hæc eadè affinitas designatur. Omnis enim homo censetur noster proximus frater, vel amicus. Modus verò dilectionis tangitur, cum additur: *sicut teipsum*, quod non est intelligendum, quod aliquis proximum æqualiter sibi diligit, sed similiter sibi. Et hoc tripliciter. Primum quidem, ex parte rationis dilectionis, vt scilicet proximum non diligit propter propriam vtilitatem, vel delectationem, sed ea ratione, quod velit proximo bonum, sicut sibi ipsi vult bonum: vt sic dilectio proximi sit vera. Est enim de natura veri amoris, quod homo velit ei bonum, quem amat, & sic diligit eum sicut seipsum. Ex eplæ gratia: Cum homo naturaliter seipsum diligit, motus ipsius amoris in duo tendit, Primum, in seipsum, cui vult bonum. Secundò, in bonum, quod optat sibi ipsi. Et quamuis vtrumque dicatur amare, tamen amore vero diligit seipsum, cui bonum illud optat, ac illud bonum quasi per accidens amare comprobatur, & ab aliis propter proprium vium: & sic non amore vero diligit illud, sed in illo proprie seipsum amore vero diligit. Sicut enim exteriora alia sumere potest in vsum suum, sic & homines, quos sic diligit, quia sunt vtilis sibi, vel delectabiles, & ideo eos non amore vero diligit sicut seipsum, sed sicut vinum, & similia. Vnde dicitur de poenit. distin. 2. cap. Proximos diligimus sicut nos, si non propter aliquas vtilitates nostras, non propter speranda beneficia, non propter

Charitas ad
proximum.
Math. 22.

1. Ioan. 4.
Leuit. 19.

Diligendus
proximus.

propter affinitates, vel consanguinitates; sed propter hoc tantum, quia sunt naturæ nostræ participes, diligimus. Alioquin (vt dicit Cicero lib. de Offic.) si amicitiam ad fructum nostrum referimus, & non ad illius commodum quem diligis, non est amicitia, sed mercatura quædam utilitatum nostrarum, prata, arua, & pecudes hoc modo diliguntur, quod ex eis fructus capiuntur.

Secundò verò, ex parte regulæ dilectionis, scilicet vt non condescendat proximo in aliquo malo, sed solum in bonis, sicut & suæ voluntati satisfacere debet solum in bonis, vt sic dilectio proximi sit iusta. Nam hoc iustitia de iure requirit, vt minori bono maius, & maiori maximè præponatur. Sunt igitur in nobis tria gradata bona. Supremum est anima, medium corpus, & infimum terrena substantia. Quæ gradatum amorem naturaliter insitum habet omnis homo, vt minus diligat terrenam substantiam, quàm corpus proprium, & corpus quàm animam: licet quidam reperiantur ita miserabiliter obcecari, quod hinc dilectionis ordinem in se peruertunt propter corpus animam contemnentes, & propter terrenam substantiam diuersis periculis corpus exponentes. In quibus patet manifestè, quod ad semetipsum esse non potest iustus ordo dilectionis, sed potius semetipsum odiunt, iuxta illud Psalmista: *Qui diligit iniquitatem, odit animam suam.* Quod si se iusto ordine non diligit, quomodo proximum ordine iusto diligere potest? Veruntamen, vt dicit Cicero lib. de Offic. nulla est excusatio peccati, si peccaueris amici causa. Nam cum conciliatrix amicitie virtutis opinio fuerit, difficile est amicitiam permanere, si virtute defeceris. Vnde refert Valerius lib. 6. quod P. Rutilius cum amici cuiusdam iniuste rogationi resisteret, ac is per summam indignationem dixisset: *Quid ergo opus est mihi amicitia tua, si quod rogo non facis?* Respondit: *Quid mihi tua, si propter te inhonestè aliquid facturus sum?* Et cõcludit ibi Cicero, dicens: *Hæc, inquit, lex in amicitia sancitur, vt neque rogemus res turpes, nec rogati faciamus.* Aequum enim est primum ipsum virum esse bonum, ac seipsum per se diligere; deinde alterum sibi simile quærere, cuius animum ita cum suo misceat, vt penè vnū efficiatur è duobus. Si deniq; quis ordine iusto se diligit, tunc proximum sicut seipsum diligere debet, vt primò & principaliter exoptet sibi bona spiritualia: secundò bona corporalia, & tertio loco bona temporalia. In his tamen tribus gradibus, semper seipsum proximo suo præponere debet, vt intelligi datur in præcepto: *Diliges proximum sicut teipsum.* Tertio denique,

nique, ex parte finis, vt quis proximum diligit propter Deum, sicut & seipsum propter Deum diligere debet, vt sic dilectio proximi sit sancta. Pro quo sciendum, quòd illud propriè sanctum esse dicitur, quòd ad Dei gloriam ordinatur: Sicut altare dicitur sanctum, & templum, eò quòd est Deo dedicatum. Sic amor sanctus dicitur, quando Deo sanctificatur, hoc est, quando in ipsum, vt in summum bonum, purè refertur. Cum enim Deus fons est omnium bonorum, ad ipsum diligendum tanquam ad commune bonum quilibet naturaliter inclinatur, sicut flumina à mari egredientia, ad mare reuertuntur. Quodam etiam instinctu naturali commune bonum particulari praefertur, & vnaquæque pars ad bonum totius inclinatur, & ordinatur. Hinc manus percussioibus exponuntur, vt cor & caput à periculis conferuentur, cum ex eis humani corporis vita dependeat. Simili modo quodam instinctu naturali quilibet semetipsum in Deum ordinat tanquam in beatitudinis fontem, sicut pars in bonum totius naturaliter ordinatur. Sed hoc plenius perficitur per virtutem charitatis, qua diligit homo seipsum propter Deum. Et quia Deus praecipit proximum diligere sicut seipsum, ideo salutem animæ proximi sui debet querere, ac eum sicut seipsum debet ad Deum dirigere, in agendis, in cauendis, & in sustinendis. Et hic amor propriè dicitur sanctus. Est enim quidam amor naturalis inter sanguine iunctos, cum se diligunt, eò quòd ex eisdem parentibus geniti sunt: sed hic non est amor sanctus, nec ad salutem sufficiens, quia, secundum Gregorium, aliud est quod sponte impenditur naturæ, aliud quod præceptis Dominicis ex charitate debetur obedientiæ. Hi nimirum, & proximum quidem diligunt, & tamen illa sublimia dilectionis præmia non assequuntur, quia amorem suum non spiritualiter, sed carnaliter impendunt. Est & alius amor ciuilis, sicut inter illos, qui propter hoc se diligunt, quia municipes sunt eiusdem ciuitatis, vel sub eodem principe constituti, legibus eisdem gubernantur, aut quia sunt eiusdem officij, negotij, studij, militiæ, societatis, conuersationis, & sic de alijs, ex quibus contrahitur amor amicitiae. Veruntamen licet huiusmodi duas primas condiciones attingere possunt, vt sint amatores veri, & iusti; non tamen tertiam, nisi per charitatem ordinentur in Deum.

Affectus sextuplex dilectionis erga proximos exhibendus.

Cap. CVII.

Intro.